

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

TÜBA Cinsiyet Eşitliği Planı (2025–2028)¹

Giriş

TÜBA Cinsiyet Eşitliği Planı (GEP), cinsiyet eşitliğini Akademi'nin kültürüne, yönetişimine ve araştırma faaliyetlerine sağlam biçimde yerleştirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye'nin önde gelen yüksek akademik kurumlarından biri olarak, iş gücünün **yaklaşık yüzde kırkını (%38)** kadınların oluşturduğu TÜBA, hâlihazırda ulusal düzeyde seçkin bir konuma sahiptir ve birçok uluslararası kıstasın üzerinde performans göstermektedir. Bu başarı, Akademi'nin kapsayıcılık ve adalete yönelik uzun süredir devam eden taahhüdünün bir yansımasıdır.

Bu sağlam temelden hareketle, söz konusu GEP planı, kurumsal yaşamın tüm alanlarında cinsiyet eşitliğini korumak ve geliştirmek amacıyla güçlendirilmiş önlemler sunmaktadır. Planın tematik öncelikleri arasında, Akademimizde iş–yaşam dengesinin desteklenmesi, liderlikte cinsiyet dengesinin güçlendirilmesi, işe alım ve kariyer ilerlemesinde eşitliğin sağlanması, araştırma ve öğretime cinsiyet bakış açılarının entegre edilmesi yer almaktadır. Ayrıca, taciz ve cinsiyete dayalı şiddete karşı sıfır tolerans yaklaşımı benimsenmekte, kurumsal iletişimde toplumsal cinsiyet duyarlılığının geliştirilmesine özel önem atfedilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın aileyi koruma yönündeki hükümleri ve ulusal stratejik öncelikler doğrultusunda, TÜBA, ailenin korunmasının önemini daima merkeze alarak cinsiyet eşitliğini yalnızca bilimsel mükemmeliyetin, yeniliğin ve toplumsal sorumluluğun temel bir itici gücü olarak değil, aynı zamanda bir adalet meselesi olarak görmektedir. Mevcut engellerin ortadan kaldırılması, eşitliğin kurum yapıları ve uygulamalara yerleştirilmesi, ayrıca net hedefler ve izleme göstergelerinin belirlenmesi yoluyla Akademi, elde edilen başarıların sürdürülebilirliğini güvence altına alacak ve cinsiyet eşitliğinde liderliğini daha da güçlendirecektir.

TÜBA olarak GEP planımızı üyesi olduğumuz [Uluslararası Bilim Konseyi \(ISC\)](#), [Avrupa Akademileri \(ALLEA\)](#), [Akademilerarası Ortaklık \(IAP\)](#) ve [Asya Bilim Akademileri ve Toplulukları Birliği \(AASSA\)](#) isimli çatı kuruluşların onayladığı ilke ve çerçevelerle uyumlu hâle getirmekte ve böylece uluslararası en iyi uygulamaları ulusal uygulamalara yansıtmaktadır. TÜBA, özellikle AASSA-Bilim ve Teknolojide Kadınlar (2017–devam ediyor) ve ALLEA–Araştırmada Eşitlik, Çeşitlilik ve Kapsayıcılık Görev Gücü (2025–devam ediyor) gibi çeşitli yürütme kurulları ve çalışma gruplarında aktif görev üstlenmektedir. Bu yönüyle plan, yalnızca Horizon Avrupa kapsamında bir uyum gerekliliği olmanın ötesinde, aynı zamanda TÜBA'nın bilimi ve araştırmayı toplum yararına geliştirme misyonunu güçlendiren stratejik bir araç niteliği taşımaktadır.

¹ TÜBA-GEP, 29 Ağustos 2025 tarih ve 380 sayılı Akademi Konseyi toplantısında görüşülerek kabul edilmiştir.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

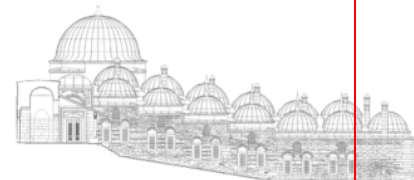
www.tuba.gov.tr

Yönetişim ve Kaynaklar

TÜBA-GEP'in uygulanması, farklı cinsiyetleri, yaş gruplarını ve sorumluluk alanlarını temsil eden TÜBA üyeleri, idari personel ve kariyerinin erken aşamasındaki araştırmacılardan oluşan TÜBA Akademi Konseyi tarafından denetlenecektir. Akademi Konseyi, ilerlemeyi izleyecek, öneriler geliştirecek ve eylemlerin sürekliliğini güvence altına alacaktır. Plan kapsamında düzenli dış denetimlerin yapılması açık bir gereklilik olarak belirlenmiştir. Bu yaklaşım, ISC'nin izleme kültürüyle de uyumludur. Ayrıca TÜBA'nın oranları her yıl Avrupa akademilerinin verileriyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Eğitim faaliyetleri, farkındalık artırma çalışmaları, veri toplama ve yıllık denetim süreçlerini desteklemek amacıyla özel kaynaklar tahsis edilecek; gerektiğinde dış uzman desteği de sağlanacaktır. İzleme süreci yıllık ilerleme raporlarıyla yürütülecek, bu raporlar TÜBA Akademi Konseyi ile Genel Kurul'da kamuya açık olarak paylaşılacaktır. Ayrıca, 2026 yılında ara değerlendirme, 2028 yılında ise dönem sonu değerlendirmesi gerçekleştirilecektir.

Eylemler

- **Eylem 1:** TÜBA, Türkiye'de hâlihazırda elde edilen yüksek düzeydeki cinsiyet eşitliğinin korunması ve kurumsal kültürün, yönetişimin ve araştırma faaliyetlerinin tüm kademelerinde daha da güçlendirilmesi için önleyici adımlar atmaktadır.
- **Eylem 2:** TÜBA, tüm yöneticilerin, akademisyenlerin, personelin ve araştırmacıların taciz, ayrımcılık ve yıldırma gibi hak ihlallerinin kabul edilemez olduğunun farkında olmalarını güvence altına almakta ve bu tür durumların sıfır tolerans çerçevesi kapsamında açık prosedürlerle ele alınmasını sağlamaktadır.
- **Eylem 3:** TÜBA, üyeleri, idari personeli ve araştırmacıları arasında ayrımcılık, taciz ve eşitsiz güç ilişkileri gibi konularda farkındalık yaratmak amacıyla düzenli eğitimler organize etmekte ve bu uygulamaların etkilerinin iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.
- **Eylem 4:** TÜBA temsilcileri, basın açıklamalarında, web sayfalarında, panellerde ve organizasyonlarda kapsayıcı bir dil kullanmak, kadın ve erkeklere eşit görünürlük ve söz hakkı sağlamak, panellerde, ödüllerde ve kurumsal çıktılarda dengeli temsiliyet oluşturmakla yükümlüdür.
- **Eylem 5:** TÜBA'nın yönetim, araştırma ve akademik faaliyetleri içinde cinsiyet eşitliğine odaklanan stratejiler geliştirilmekte ve uygulanmakta, bunların sürdürülebilirliği için yeterli kaynak ayrılmaktadır.
- **Eylem 6:** TÜBA-GEP, Akademi ile bağlantılı tüm bireylere açık ve erişilebilir bir şekilde duyurulmaktadır.
- **Eylem 7:** İftira, yıldırma, cinsel taciz ve ayrımcılık durumlarında izlenecek adımlar ve başvuru noktaları tüm üyelere görünür ve erişilebilir kılınmakta, gizli bildirim mekanizmaları da uygulanmaktadır.
- **Eylem 8:** TÜBA Akademi Konseyi, TÜBA-GEP kapsamındaki eğitimlerin ve eylemlerin hayata geçirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesinden sorumludur.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Hedefler

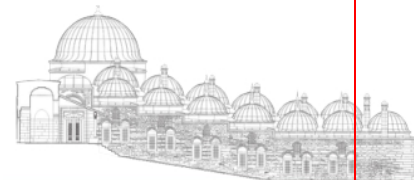
- **Hedef 1:** Kadın ve erkeklerden, farklı yaş gruplarından ve kariyer düzeylerinden bireylerin katılımıyla TÜBA'nın yüksek eşitlik oranlarını sürdürmek.
- **Hedef 2:** Personel gelişimi, işe alım ve seçim süreçlerinde aileye duyarlı ve cinsiyet eşitliğini gözetken uygulamaları hayata geçirmek, dengeli aday listeleri oluşturmak ve şeffaf değerlendirme süreçleri sağlamak.
- **Hedef 3:** Cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığı artırmak amacıyla, TÜBA üyeleri, idari personel ve kariyerinin erken aşamasındaki araştırmacılar da dâhil olmak üzere Akademi'nin tüm kademelerinde eğitimler ve bilinçlendirme kampanyaları yürütmek.
- **Hedef 4:** Araştırma ve akademik programlara toplumsal cinsiyet duyarlı yaklaşımlar entegre etmek. TÜBA tarafından desteklenen projelerde ve öğretim faaliyetlerinde cinsiyet bakış açısının yer almasını sağlamak.
- **Hedef 5:** Taciz ve yıldırmaya karşı katı önlemler almak, erişilebilir bildirim mekanizmaları sunmak, esnek çalışma koşulları sağlamak ve aile dostu politikaları uygulayarak güvenli ve kapsayıcı bir kurumsal ortam sürdürmek.
- **Hedef 6:** Akademi'nin tüm iç ve dış iletişim kanallarında toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken dil kullanımını teşvik etmek.
- **Hedef 7:** Yöneticiler, akademisyenler ve personel arasında cinsiyet eşitliği uygulamalarını sürekli izlemek, değerlendirmek ve farkındalık oluşturmak. Böylece hesap verebilirlik ve şeffaflığı güvence altına almak.
- **Hedef 8:** Yönetişim, bilim ve akademide cinsiyet eşitliğini sürdürecekt stratejileri güçlendirmek.

Stratejiler

- A. TÜBA-GEP hakkında farkındalık yaratılması ve uygulamanın izlenmesi,
- B. Yönetişim ve idari düzeylerde cinsiyet eşitliğinin güvence altına alınması ve düzenli olarak izlenmesi,
- C. Araştırmalarda, akademik yaşamda ve TÜBA tarafından desteklenen projelerde cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve izlenmesi,
- D. Erişilebilir başvuru ve bildirim kanalları sağlayarak kurumsal güvenlik ve kapsayıcılığın teşvik edilmesi, bu mekanizmaların etkinliğinin izlenmesi,
- E. Ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik politikaların, TÜBA'nın çalışma kültürü ve desteklediği tüm faaliyetlerde gözetilmesi, bu çerçevede aile-iş dengesi ile nesiller arası dayanışmayı teşvik eden uygulamaların geliştirilmesi ve izlenmesi.

Sonuç

TÜBA-GEP (2025–2028), Horizon Avrupa gereklilikleri doğrultusunda hazırlanmış olup, uluslararası taahhütlerle uyum içindedir. TÜBA, üyesi olduğu ISC, ALLEA, IAP ve AASSA'nın toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevelerini benimsemekte ve hayata geçirmektedir. Bu ilkelerin kurumsal yapıya entegre edilmesiyle TÜBA, toplumsal cinsiyet eşitliği alanında öncü kuruluşlardan biri olma konumunu sürdürmekte, bilime eşitlik kazandırma konusunda bölgesel ve uluslararası düzeyde örnek bir model olarak rolünü daha da güçlendirmektedir.

TÜBA PERSONELİNİN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

BAŞKANLIK		RABİ MEDERESE		MAÇKA	
KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
18	26	3	9	2	3

TOPLAM	
KADIN	ERKEK
23	38
61	

